

سه شنبه 4 خرداد 1395 - 17 شعبان 1437 - 24 می 2016

سقوط شلمچه در منطقه شرق بصره توسط رژیم بعثی عراق...

* سقوط شلمچه در منطقه شرق بصره توسط رژیم بعثی عراق (1367 ش)
اشاره:

عراقی‌ها، پس از حمله به فاو، در زمانی کمتر از 48 ساعت، نقل و انتقال از منطقه فاو را با هدف آمادگی برای عملیات بعدی آغاز کرده و 38 روز پس از حمله به فاو، سرانجام در بامداد روز چهارم خرداد سال 1367، به منطقه شلمچه حمله کردند، در نهایت پس از هشت ساعت درگیری، شلمچه در حالی سقوط کرد که بیش از هفتاد درصد از توان دشمن در جنوب متمرکز شده بود. نتایج برخاسته از سقوط شلمچه منجر به انجام اقداماتی از جانب جمهوری اسلامی ایران گردید که: افزایش فعالیت‌های دیپلماتیک و پی‌گیری روند جابجائی در بندهای قطعنامه 598، دعوت از مردم برای پشتیبانی جبهه‌ها و نیز انتصاب حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی به عنوان جانشین فرماندهی کل قوا از آن جمله می‌باشد.

* 4 خرداد در گذرتاریخ

* عزل «سیدضیاءالدین طباطبائی» از ریاست وزراء به فرمان احمدشاه قاجار (1300 ش)
اشاره:

در جریان کودتای سوم اسفند 1299، عامل نظامی کودتا رضاخان و عامل سیاسی و کارگردان ظاهر و باطن، سید ضیاءالدین طباطبائی بود که با حمایت انگلیس صورت گرفت. سید ضیاء در نخستین روزهای ورود قوای قزاق به تهران، با احمدشاه ملاقات و فرمان رئیسی الوزرائی خود را با اختیارات کامل دریافت کرد. وی در اولین روز صدارت خویش دست به اقداماتی زد و نزدیک به دویست تن از رجال کشور و روحانیان را بازداشت نمود و طی اعلامیه‌ای، علل و جهات صدارت خود را به حکام و والیان در سراسر کشور ابلاغ کرد. نقطه زوال دولت سیدضیاءالدین طباطبائی معروف به دولت سیاه و کابینه صد روزه را باید در اختلاف بین وی و سردار سپه جست. رضاخان که با سیدضیاء روابط خوبی نداشت، با نزدیک شدن هر چه بیشتر به احمدشاه و اظهار اطاعت و انقیاد، زمینه را برای برکناری سیدضیاء فراهم ساخت. به ویژه که احمدشاه از زمان امضای حکم ریاست وزرائی سیدضیاء، از او دلخوش نبود و اهانت‌ها و بی‌ادبی‌های سید، شاه را به شدت خشمگین ساخته بود. همچنین منتقدین و وابستگان به دربار که عده زیادی از آنان در حبس رفته بودند، تلاش شبانه‌روزی خود را برای برکناری او معمول می‌داشتند.

سرانجام در روز اول خرداد 1300، شاه به سیدضیاء، تکلیف استعفاء نمود، اما سیدضیاء اطاعت نکرد تا این که احمد شاه وی را در چهارم خرداد برکنار کرد و دولت 93 روزه‌اش سقوط کرد.

پس از برکناری، در همان روز در حالی که از خزانه دولت مبلغ بیست و پنج هزار تومان به او برای مخارج سفر داده بودند با تنی چند از دوستان و نزدیکان خود از طریق بغداد عازم اروپا شد و بیست و دو سال در اروپا اقامت گزید.

* سوء قصد به جان «آیت‌الله هاشمی رفسنجانی» توسط گروهک فرقان

(1358 ش)

اشاره:

در عصر روز جمعه چهارم خرداد 1358، هنگامی که حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی - از اعضای اصلی شورای انقلاب و افراد مؤثر نظام - در منزل بود،

دو نفر به قصد ملاقات ایشان و با ادعای این که

حامل نامه‌ای از جانب یکی از مقامات مملکتی برای وی می‌باشند، اجازه حضور خواسته و داخل منزل شدند.

در آن روز بر حسب اتفاق، پاسدار محافظ آقای هاشمی در منزل نبود و جوان ضارب با سوء استفاده از این موقعیت، قصد ترور ایشان را داشت که بر اثر درگیر شدن با

آقای هاشمی، موفق به انجام نقشه خائنانه‌اش نگردید و گلوله به جای حساسی از بدن وی اصابت نکرد. در این میان با کمک خانواده

آقای هاشمی، ضارب کارش را ناتمام رها کرده و می‌گریزد. در اثر این سوء قصد، آیت الله هاشمی از پشت هدف اصابت گلوله واقع شده که پس از آن برای مداوا به بیمارستان منتقل گردید.

حضرت امام در پیامی در این باره فرمودند: «بدخواهان بدانند هاشمی زنده است چون نهضت زنده است. من به آقای هاشمی، فرزند برومند اسلام، تبریک می‌گویم که در راه هدف تا نزدیک شهادت به پیش رفته و سلامت و ادامه خدمت ایشان را از خدای تعالی خواستارم».

* درگذشت فریدون خرسند

طراح گرافیک (1363 ش)

اشاره:

فریدون خرسند صفائی پس از گذراندن دبستان و دبیرستان

در سال 1345 موفق به اخذ دیپلم در رشته‌ی طبیعی گردید و پس از طی خدمت نظام برای ادامه‌ی تحصیل راهی انگلستان شد و در سال 1356 موفق به دریافت درجه لیسانس در رشته‌ی طراحی گرافیک گردید.

خرسند در طول مدت تحصیل، از سوی دانشگاه مربوطه جایزه‌ها و بورس‌های متعددی را دریافت کرد.

او هم چنین علاوه بر بر اخذ لیسانس در

رشته‌ی طراحی گرافیک، موفق به دریافت دیپلم از انجمن طراحان و هنرمندان صنعتی انگلستان و لیسانس طراحی تبلیغاتی نیز گردید و در طول تحصیل

به فعالیت‌های حرفه‌ای هم اشتغال داشت که از این دوره آثار زیادی در دست است.

خرسند در اوائل سال 1357 به ایران مراجعت نمود و در مؤسسه‌ی چاپ و نشر دانش نو مشغول به کار شد و پس از انقلاب اسلامی در مرکز هنرهای تجسمی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به کار طراحی پرداخت و تا پایان عمر در این مرکز ماند و آثاری را بر جا گذارد که از آن جمله می‌توان به پوستره‌های «دومین سالگرد انقلاب اسلامی»، «مدرسه‌ی فیضیه» و «سالگرد سیزده آبان» اشاره کرد. فریدون خرسند صفائی به سبب ابتلاء به بیماری سرطان درگذشت.

* گشایش موزه قرآن و

کتابت (صاحب‌الأمر)

در تبریز (1380 ش)

اشاره:

مسجد صاحب‌الأمر یکی از مساجد قدیمی و کهن شهر تبریز است که در مرکز این شهر واقع شده‌است. این بنا توسط شاه تهماسب یکم ایجاد شده است و

در آغاز متعلق به وی بوده است.

بعدها با حمله سپاهیان عثمانی به ایران، مسجد صاحب‌الأمر به‌طور کلی ویران گردید.

کاتب چلبی در کتاب «جهان‌نما» در این باره می‌نویسد: «در قسمت شرقی میدان صاحب‌آباد متصل به جامع سلطان‌حسن، مسجد مزین دیگری وجود داشت که چون بنایش از شاه تهماسب بود، عساکر عثمانی جابه‌جا خرابش کردند.»

پس از عقب‌نشینی عثمانیان، این مسجد توسط «میرزا محمدابراهیم» - وزیر آذربایجان در زمان شاه سلطان حسین - مورد بازسازی

قرار گرفت.

مسجد صاحب‌الأمر در اثر زمین‌لرزه سال ۱۱۹۳ هجری، خسارت فراوانی دید و در سال ۱۲۶۶ هجری، به‌همت میرزا «علی‌اکبرخان» (مترجم کنسولگری شوروی در تبریز)، مورد مرمت قرار گرفت و «مدرسه اکبریه»

در یکی از صحن‌های آن ایجاد گردید. این بنا دارای یک گنبد و

دو مناره است که شکل گنبد و مناره‌ها با سایر مساجد تفاوت بسیاری دارد.

از زمان شاه تهماسب یکم، تنها دو تاق مرمرین

در این مسجد باقی مانده‌است که جنبه تاریخی دارند. در کنار یکی از تاق‌ها، سنگ‌نبشته‌ای مرمرین و در بالای تاق دیگری، سوره «الجن» نوشته شده‌است. امروزه موزه قرآن و کتابت در محل مسجد صاحب‌الامر ایجاد شده است.

* 17 شعبان

در گذر تاریخ

* مرگ «تیمور گورکانی»

سرسلسله ی تیموریان

(807 ق)

اشاره:

او پس از چندین بار لشکرکشی به خوارزم، آن شهر را تصرف کرد و به تعدی به سرزمین‌های مجاور پرداخت. تیمور در دوران حکومت چهل ساله‌ی خود بارها به شهرها و مناطق گوناگون حمله برد و صدها هزار نفر را از دم تیغ گذراند.

یورش‌های سه، پنج و هفت ساله‌ی او باعث ویرانی قسمت عمده‌ی شهرهای آن دوران گردید. وی در آخرین مرحله قصد تصرف چین را در سر می‌پروراند که اجل، مهلت کشتار دوباره به او نداد و جاننش را گرفت.

کشور او از دیوار چین تا دریای مدیترانه امتداد داشت ولی جانشینان تیمور این اراضی را بین خود تقسیم کردند و امپراطوری او، متلاشی شد.

* رحلت فقیه بزرگوار آیت الله «شیخ حسنعلی اصفهانی» معروف به «نخودکی» (1361 ق)

اشاره:

آیت‌الله شیخ حسنعلی اصفهانی معروف به نخودکی فرزند ملاعلی اکبر در نیمه‌ی ذی‌قعدة سال 1279 قمری در اصفهان دیده به جهان گشود و از کودکی تلاش و جدیت وافر در تزکیه نفس، تهجد و عبادت داشت.

وی با مراقبت حاج محمدصادق فولادی تحصیلات مقدماتی را در اصفهان فرا گرفت. آن گاه از محضر آخوند ملامحمد کاشی، جهانگیرخان و حاج سید سینا بهره‌ها گرفت.

سپس به نجف اشرف عزیمت نمود و از محضر بزرگانی چون سیدمحمد فشارکی، سید مرتضی کشمیری و ملا اسماعیل قره‌باغی تلمذ نمود.

آیت‌الله نخودکی اصفهانی پس از مراجعت از نجف اشرف در مشهد مقدس اقامت گزید و از محضر فرزندان این دیار نیز بهره‌مند گشت.

او علاوه بر تدریس و تحقیق و عبادت بسیار، به مستمندان و نیازمندان توجه ویژه‌ای داشت.

آیت الله نخودکی سرانجام در 17 شعبان 1361 قمری وفات یافت و در جنب ایوان عباسی (مقابل صحن ایوان طلا) در حرم حضرت رضا(ع) مدفون گردید.

* درگذشت عالم و فقیه

جلیل و مرجع بزرگ آیت الله «ملاعلی آخوند همدانی»

(1398 ق)

اشاره:

آخوند ملاعلی همدانی، در سال 1313 ق در یکی از روستاهای همدان به دنیا آمد. مقداری از دروس خود را در همدان خواند و سپس چند سالی در تهران ادامه‌ی تحصیل داد.

وی در سال 1340 ق به قم رفت و از درس میرزا جواد ملکی تبریزی و آیت الله حائری استفاده برد.

آخوند ملاعلی همدانی در سال 1350 ق حسب امر آیت‌الله حائری یزدی در همدان مقیم شد و حوزه‌ی علمیه‌ی همدان را تأسیس کرد. از وی تألیفات متعددی به جا مانده است.

این عالم ربانی سرانجام

در 85 سالگی در همدان دار فانی را وداع گفت و در همان شهر به خاک

سپرده شد.

* 24 می
درگذر تاریخ

* کشف فلز «روی» توسط «پاراسلوس» شیمی دان
سوئسی (1541م)

* مخابره اولین پیام تلگرافی توسط «ساموئل مورس»
در آمریکا (1844م)

* کشف واکسن ضد حصبه (1888م)

* انتقال یهودیان اتیوپی به سرزمین‌های اشغالی توسط رژیم صهیونیستی (1991م)